Síri csönd

dr. Rigó Mihály
aranydiplomás erdőmérnök és okl. építőmérnök
a BME műszaki doktora

„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél.”
dr. Regdon Ibolya, a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

Legutóbb a mérnökök vitáiról, a vitakultúránkról írtam, mint szerintem a mérnöki presztizs egyik meghatározó eleméről, mely elérhető itt:

Szerkesztőség a presztizs ellenében.pdf (civilcafe.hu)

A mostani címet a halottak naphoz igazodva választottam.

A dolgozatomat elküldtem legalább 50-60 régi ismerősömnek, akik közül kb. 4-en „értek rá” válaszolni.

Egyikük éppen dr. Hajtó Ödön úr, kamaránk alapító elnöke, volt, aki röviden annyit írt: véleményét az egyik könyve tartalmazza.
Mivel ez nekem nem volt meg, kérésemre elküldte. A levelem további részében ebből fogom idézni a témához illő részeket.

Mint leírta, „… postára adok Neked egy könyvet … Ez kb. 280 oldal. A Budapesti és Pest Megyei Kamara kinyomtatta nekem 500 példányban. A Magyar Mérnöki Kamara elpostázta 19 vidéki és az országos kamara minden tisztségviselőjének, ami 280 fő.

Utána néma csend.”

Azaz, senkinek semmiféle véleménye nem volt a könyvről.
Ahhoz, hogy véleményük legyen el kellett volna a könyvet olvasni. De ezek szerint nem olvasták el. Sőt: elég lett volna beleolvasni is, mert nagyon sok benne a felvett téma, és már közülük egyet is elolvasva valamiről máris lehetett volna véleményük. De sajnos sok embernek fáj az olvasás. Tényleg ilyen vezérkarra van szüksége a MMK-nak?

Mi volt ez a könyv?
Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért. A továbbiakban: (1)
Készült a mérnöki kamarai köztestület megalakításának 25. évfordulója alkalmából 2021-ben, tehát 2 évvel ezelőtt. A szerző a MMK 1997-ben megválasztott első, alapító elnöke.
A kiváló könyv 25 évet ülel fel, sok fontos témát taglalva. Az alapító elnök által létrehozott szervezet 1989 és 2001 között 300-ról 16.000-es tagszámot ért el. Ez egy mai siker.

Miről is szól e könyv? Részletek a könyv tartalomjegyzékéből?
Hátha valakinek kedvet csinálok!

A mérnöki kamara történelmi előzményei.
A mérnök helyzete az 1989-90. évi rendszerváltozáskor
Tudtuk-e akkor, mi az a demokrácia?

A kétkamarás parlamentről.
Teleki Pál reformterve 1940-ből.
Külföldi példák.
A koncepció.
Érdekvédelmi egyesület szervezébe kezdtünk.
Ránk köszönt a demokrácia
Európába készültünk.
Kinek, kiknek a kamarája?
A mérnöki tevékenységünkre vonatkozó alapvető követelmények.
Egyesületet alapítunk.
A vezető.
Az MTESZ is szeretne kamara lenni.
A megalakulás utáni tennivalók.
Működik a Mérnöki Kamara egyesület.
A mérnök és a politika.
Az egyesület országos terjeszkedése.
A szerveződő Mérnöki Kamara székhelyei.
Zielinski Szilárd emlékezete.
Tierney Clark-díj.
Mérnök Újság.
A víz.
Dunai vízlépcső a kezdetektől a végnélküliségig.
A mérnöki és az építészeti tervezés Z 1990-es rendszerváltás előtt.
Repedések a marxizmus-leninizmus ideológiájában.
A privatizáció.
A tervezőintézetek a privatizációban.
Mérnökbálok.
Budapesti világkiállítás.
Reálértelmiségi Egyeztető Tanács.
Műszaki felsőoktatás.
Felsőoktatási és Tudományos Tanács.
Műszaki Felsőoktatási Rektori-Főigazgatói Kollégium.
Mérnökök Napja.
Visegrádi négyek.
A mérnöki szolgáltatások díjszabásai, a MÉDI.
Közbeszerzés.
A szabványosítás.
Tervezőcégek érdekképviselete.
FIDIC
FEANI
A Mária Valéria híd.
„Műegyetem 1956” Alapítvány.
Főépítész, főmérnök
A köztestület a jogrendbe kerül.
Kiknek az érdekét szolgálja a mérnöki kamera?
A mérnöki kamarai törvény születése.
A kamarai törvényről.
Minden mérnökök kamarája?
Szakmai tagozatok alapítása.
A mérnöki kamara lelke.
Mi itt a nyugati keresztény civilizáció része vagyunk.
Mérnöki tevékenység szakrális vonatkozásai.
Mérnöki etikai kódex.
A jogszabályok cunamija.
Jogosultságok és névjegyzékek.
Európai mérnöki kamarák I. konferenciája.
II. Európai Mérnökfórum.

Széchenyi-díjas mérnökök.
1989-1921. – Hová jutottunk?

Ő egy remek ember, mérnök ember, akinek a rendkívül tartalmas életét, küzdelmeit, sikereit és a sikertelenségeit is őszintén bemutatja a könyv, az életrajzán át.
Vajon Neki hogyan jutott minderre ideje?
Látható: a könyv hatalmas tématerületet öle fel! Mindez rengeteg döntési helyzet volt, amelyekben nagyon sokféle irányt lehetett volna választani. Vajon ezeknél az elágazásoknál mindenki ugyanezeket választotta volna? Itt nem arról kellett választani, hogy eper fagyit nyaljunk vagy vaníliát!

Mit illusztrál e két kiadvány fogadtatása?
Ugyanazt, amit a mérnöki presztizsről írt dolgozatomban is írtam:

1. **leszoktatták a mérnököket arról, hogy szakmai kérdésekről szakmai vitát folytassanak, hogy beszéljenek egymással.**
2. **Ma sincs ezen vitákhoz semmiféle szakmai fórum, semmilyen lehetőség! Ez egy rendkívül hatásos és brutális eszköz.**
3. **Nyilvánvaló, hogy ez a hatalmasság érdeke, akiket a kollaboránsok nagy serege szolgál ki.**
4. **Így nem tid kialakulni a többségi mérnöki vélemény sem, melyet ezért le sem lehet írni!**
5. **Nem kell mást tenni, mint kizárni a vitákat, a vélemény-nyilvánításokat, főleg a fórumaik becsukásával! Mikor és mit fog tenni a MMK a vita körülményeinek megteremtésére?**
6. **Ez a leírt mérnöki vélemény lenne a mérnöki presztizs alapja. Mikor és mit fog tenni valamit a MMK, amellyel eljutunk a közös mérnöki véleményig?**
7. **A presztizsünk hiányán a hatalmasság nyer, a mérnökség és a magyar társadalom pedig nagyot veszít.**
8. **Mozduljunk ki a bénaságunkból!**

Kik kapták meg?
Nem akárkik!
Ők a megyei kamarák és az országos kamarák tisztségviselői, tehát elvileg ők lennének a mi élcsapatunk. Akik mintha némasági fogadalmat tettek volna, ilyen „elegánsan” kifarolva mutattak rossz példát a pórnépnek. Szomorú, hogy ma ez lett a trendi! **Szerintem ez szégyen!**

Még egy küldemény
Megkaptam még a „A mérnöki kamara a felsőházban” című füzetet is, a továbbiakban (2), melyet szintén dr. Hajtó Ödön írt, melyet a debreceni megyei kamara adott ki 2022-ben.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Ezek után az alátámasztó idézetek:
(nyilván a könyvet és a füzetet én most csak a presztizs szempontjából szemléztem.)

1867-ben mondta Hieromyni Károly mérnök, két alkalommal miniszter:
„… az államigazgatásban csak jogi végzettségű emberek vannak ott is, ahol pedig műszaki ismeretekre lenne szükség.”

„Múlhatatlanul szükséges, hogy az egész mérnöki testület megint tekintélyt, tiszteletet vívjon ki, szükséges, hogy a közösség szakkérdésekben való illetékességünket, és pedig szakmánkat illetően kizárólagos illetékességünket elismerje.” (1)

Most csak kerülgetjük a témát, mint a forró kását. Mintha fogalmunk sem lenne a teendőkről! Pedig mi kezeljük rosszul, mintha tabu lenne és szentségtörés lenne ilyesmit emlegetni. Miért?

Mikor teszi ezt a legfontosabb feladatává a MMK?

Balogh Elemér, 1936/37. Felsőház, a költségvetési vitában:
„Ezzel tiszta, racionális gondolataik mentén a helyes irányba igyekeztek terelni azt törvénykezést, ahol olyan jogászok döntenek életbevágóan fontos gazdasági és műszaki kérdésekben, akik szakképzettséggel nem bírnak és az életet sem ismerik.” (2)

Tehát: a tiszta, racionális gondolat, a józan paraszti és mint létező valami, mellyel egyesek, főleg a mérnökök rendelkeznek is.
Továbbá: ennek bevetése a társadalom érdekében.
Sajnos az is gaz ma is, hogy mégsem a mérnökök döntenek ilyen kérdésekben, hanem a mindenhez mindenkinél jobban értő jogászok.
Minden szava igaz és ma is itt tartunk, sajnos.
Hoepfner Guido mondta a Felsőházban 1936-ban:
„Meg kell szűnni annak a régi, évtizedek óta megcsontosodott divatnak, hogy a minisztériumokban olyan jogászok döntenek életbevágóan fontos gazdasági és műszaki kérdésekben, akik szakképzettséggel nem bírnak …” Mit ad at Isten, azóta is így maradt!
Hogy lehet, hogy a jogászok még nem záratták be a műszaki egyetemeinket. Mi a fenének, ha ők mindent el tudnak dönteni?
Eleink ezeket kontároknak tartották, a céhek és az utódaik, a kamarák érdekvédelmi szerepe ezek eltávolítása volt alapfeladatként!

A következmény sem marad el:
„megállapíthatjuk …, hogy ma már **nyomokban sem** lehetők fel az elődeinknél még meglévő társadalmi megbecsültség.” – írták le a Hajdú-Bihar Megyei Kamara vezetői ugyanitt. (2)
Semmiféle új célt nem kell megfogalmazni az előbbieknél!

Nincs még egy olyan gondja a MMK-nak, mint a mérnöki presztizs növelése, amely ilyen régi, hiszen az az 1867-es Kiegyezéstől napjainkig megoldatlan!

Mit tud tenni a MMK? Akar-e egyáltalán?

„Az egyet nem értés korát éljük. Közös fellépés helyett a széthúzás, barátság helyett az intrika, a jó szomszédi viszony helyett a háború az, ami elnyomja, megnyomorítja a közösségért élő hitünket, a tenni akarásunkat.” (2) Mondják másként is ugyanazt.

„A politika túl komoly dolog ahhoz, hogy a politikusokra lehetne hagyni.” Charles de Gaulle (2).

Hát akkor mégis kire kellene szakkérdésekben alapozni? Kik képesek a problémák szakszerű kitisztítására?

A valóság:
„A hatalmi ambíciókkal nem rendelkező, hivatásának élő értelmiséginek nem kifejezett feladata a politizálás, de hogy a társadalommal szemben vállalt kötelezettségét teljesíteni tudja, kénytelen a politikával foglalkozni. … A politikától való elfordulásnak nem most lenne az ideje.” (2)

Figyelem: a politizálás nem azonos csak a napi pártpolitikával. Sokkal inkább a közügyekkel való foglalkozást jelenti!
„… közügy akkor jön létre, ha valakik valahol az adott közösség szempontjából valamit fontosnak vélelmeznek, ezt kinyilvánítják és **megvitatják**, közügy akkor jön létre, ha valakik valahol az adott közösség szempontjából valamit fontosnak **vélelmeznek**, ezt kinyilvánítják és megvitatják.”
Szabó Márton: A közügy politikaelmélete. Budapest: Nemzeti Közszolgálati és Tankönyvkiadó

Azaz nekünk a politika nem más, mint a közügyekkel való foglalkozás!

A tiszta sor, a mérnöki vélemény kialakulásának elemei rendre:
közügy -» vélemények –» vita -» közös többségi , mérnöki vélemény dokumentálva!
Ezt szakítják meg mesterségesen és eredményesen.
Mit tud tenni a MMK? Akar-e egyáltalán?

További idézetek az (1)-ből, hol nem dr. Hajtó Ödöntől idézek, ott megadom a nyilatkozót:

„… nehéz lesz a mérnöki hivatás tekintélyének visszaszerzése …” „A mérnököknek nincs megfelelő társadalmi megbecsülésük .”Dezső Zsigmond, 2022.

„… nehéz feladatra vállalkoztunk, amikor a diktatúra évtizedeiben depolitizált mérnök társadalmat a közéletben való részvételre akartuk rávezetni. alattvalóságból kellett állampolgárt csinálni. A Kádár-korszakban apró munkával megszerzett egzisztencia veszélyeztetésének érzete sokunkat visszatartott a politizálástól.”
Megállapítható, hogy ez sajnos nem sikerült! Ma az ún. demokráciában ugyan mi tart vissza, mi a félelem alapja?
„A középosztályt olyan helyzetbe kell hozni, hogy tudása és véleménye a közérsek számára hasznosuljon.”

Mit tud tenni a MMK? Akar-e egyáltalán?

„… a kamara ne legyen sem az autokrácia, sem az arisztokrácia terepe, ott **minden tag mindig szabadon szólhasson**, de vállalja a dialógust a párbeszédet, elvárható kompromisszumkészség mellett.” A mérnöki véleménynek „gondosan előkészítettnek” kell lenni. „A Mérnöki Kamara nem horgonyozhat le valamelyik párt által képviselt ideológiához. … Nem vállalhatjuk, hogy a hatalommal mindig egy véleményen legyünk.”

„A politika a műszaki értelmiséget elszigetelte saját körébe, nem kíváncsi a véleményünkre.”

„… a mérnöki munka presztizse a nullával egyenlő …” az egykor volt MTSZ szerint. Ez az 1867-es kiegyezés óta a mai napig nem változott.

„… minden hozzáértő meg lesz szólítva … a mérnök társadalom véleményének ütköztetése és összeegyeztetése …” – gondolták akkori vezetőnk 1988-ban. Ez nagyon jó elképzelés volt, azonban nagyon gyorsan elvetélt.
Elmaradt a megszólítás, elmaradt a vélemények ütköztetése, és elmaradt az összefésülés is!

Egy bátor megállapítás a rendszerváltás időszakában:
„A korrupcióra, mint veszélyforrásra akkor még nem gondoltunk. Eszünkbe sem jutott, hogy a pártfinanszírozás magyar módja a beruházásokra szánt közpénzek. gigaberuházások – mérnöki segítséggel megvalósítható – túlszámlálása lesz …” Hasonló azóta egyszer sem láttam leírva! Ez egy ingoványos terep, mert nagyon sok ehet az ellenérdekelt. A közpénzre mindenkinek fáj a foga.

2021-ben írta:
„Akkor még nem tudtuk, hogy az állami és önkormányzati közbeszerzésekben úgy a tervezői, mint a kivitelezői megrendelések előre ki lesznek osztva **túlárazott költségvetések** nyernek, mely többletek a politikum kasszájában landolnak.”

„Mérnöki Kamarának túl nagy feladat lenne a transzparencia helyreállítása, mostanig, amikor ezt 2021-ben ezt írom, nem is futottunk neki. Így aztán marad a „mindenki szem a láncban” helyzete.”
Nem vált ezzel bűnrészessé, jogilag is, a közreműködő mérnök?
Be, segíti a jelenség megítélését az, hogy a politikum belekényszeríti a mérnökséget ebbe a megalázó helyzetbe.
A társadalom jól látja, hagy a mérnökök egy része önként befekszik a hatalmasság akaratának.

Nyilván ez rettenetesen rombolja a mérnöki presztizst!

Így is együttműködhet az állam és a kamara, de dr. Hajtó Ödön nem ezt a módot tartja optimálisnak. Nyilvánvaló, hogy a létesítmények túlárazása súlyosan erodálta a MMK tekintélyét, mert ez a társadalomnak is nyilvánvaló.

Furcsa dolgok nyernek a könyv után, és dr. Hajtó Ödön sugallata alapján, furcsa jelentést, sőt magyarázatot! A harmadik szegedi híd esete:
A túlárazás magyarul drágítás, melynek jelentése tartalmazza a szándékosságot.
Miért? 1000 Ft-nak nagyobb a 20%-a, mint 100 Ft-nak, ahol a 20% pártkasszába eltérített közpénz jelképes neve.
A minél nagyobb pénz kinyerésére, egyfajta profitmaximalizálásra, törekvő politikum ezzel a mi világunkat is torzítja.

Érthetővé válik ezután az is, hogy Szeged 3. hídja miért akar közös közúti-vasúti híd lenni azután is, miután a finanszírozást a Európai Uniótól magyar Kormány vette át. Sajnos csak ez az egyetlen érv – legyen csak minél drágább elv - marad meg magyarázatként, mivel a többi érv szerint a tervezett formában értelmetlen ez a beruházás.

Szeged vezetését az sem zavarná, ha emeletes híd készülne, mert az neki megint ingyen lenne.
Mint tudott, állítólag az EU itt csak akkor adott volna pénzt, ha itt vasúti híd épül.
De miután az állam ezt a feladatot magára vette, miért hagyta meg változatlanul azt az agyatlan követelményt?

HISZEN NEM CSAK ÉPÍTENI, HANEM AZT A VALAMIT FENNTARTANI, ÜZEMELTETNI IS KELL majd, ÉS A FENNTARTÁSI KÖLTSÉGEKET RÁADÁSUL ÉVTIZEDEKEN FIZETNI KELLENE AZ ÁLLAMNAK, a templom egere gazdagságú MÁV-nak. Ez valószínűen sokkal többe kerülne, mint az építés.

Olyan apróság sem számít ilyan pénzéhség mellett, hogy a Szeged-makói viszonylatban sem személy, sem áru szállítására sincs ekkora igény. A ma ott vegetáló vasút is egy szellemvasút, ahol utasok nélkül félhetnek a vasutasok. Ezt a közelmúltban le is állították, mivel semmi szükség sincs rá. Mitől lenne a jövőben?
Ugyanabban a FOLYOSÓBAN MA IS OTT VAN A 43 SZ. FŐÚT ÉS AZ M43 AUTÓPÁLYA, minden szállítási igényt bőven kiszolgálva!

Miért kellene ezt a folyosót ennyire bővíteni, amikor semmi sem indokolja? Ennyit a józan paraszti ésszel rendelkező laikusok is jól értenek.
Miért járatják le magukat a mérnökök?
Csoda, ha ezek miatt nulla a presztizsünk?

A város polgármestere egyértelműen kijelentette, hogy a városnak csak közúti híd kell! Ez ma sem számít semmit!

De, ha valaki megnézi a MÁV fejlesztési terveit, abból látszik, hogy a MÁV-nak sem fővonala, sem mellékvonala nem akarja keresztezné a Tiszát.

Tehát egy nem létező vasútnak akarnak itt vasúti hidat építeni, csakhogy minél drágább legyen a dolog!
Ez ugye egyáltalán nem mérnöki gondolat, de sajnos mégis vannak olyan mérnökök, akik ehhez is asszisztálnak.

Ami az előbbiekben magyarázatot nyert, mivel a közös közúti-vasúti híd háromszor annyiba kerül, mint a csak közúti! A nagyobb összegből pedig sokkal több mehet a pátok kasszájába!
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
A Szeged-hódmezővárosi tram-train esete:
Az építés kezdetekor költségeként 18 Mrd Ft-ot hazudtak be, a tervezők, mert így biztos rámozdulnak a politikusok. Ez egy ismert taktika, de így is történt. Amikor így bevették a politikusok, megkezdődött a drágítás. A vége legalább 90 Mrd Ft lett, de könnyen lehet, hogy inkább 100 Mrd Ft. De ugyanez történt a fővárosi Biodómnál is.
vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv

„1989-ben bevettük az alapszabályba, hogy a pártpolitikától mentes szervezet leszünk.”

„A mérnökség a közjó érdekében végzett tevékenységével tud erkölcsi tőkét összegyűjteni.” Ehhez leírt mérnöki vélemények kellenek témánként.

A Mérnök Újság alapítója dr. Hajtó Ödön volt.
„1994-ben a célunk az volt, hogy a saját sajtónkban **cenzúra ne működjön**, a cikkírástól, a hozzászólásoktól egzisztenciális gélelem ne tartsa vissza a tagjainkat.”
Hol vagyunk ettől?
Az idézett könyv is tartalmazza, a könyv mellékletei között, a Mérnök Újság alapítójának két olyan cikkét is, **melynek közreadását a Mérnök Újság akkori szerkesztő bizottsága megtagadta, kidobta a kukába, melyet nem is közöltek. A kamara és a Mérnök Újság alapítójának az írásait zárt ki az akkori szerkesztő bizottság. Ez az aljasság lehetett az egyik mélypontjuk. Mit tehettek akkor egy kevésbé ismert szerzővel? Nem önkényeskedés ez inkább?**
A cenzúra pedig napi gyakorlat úgy, hogy a cenzúrázási feltételek rejtettek

„A Mérnöki Kamara mint köztestület nem a mindenkori kormány opponenese akar lenni. hanem a közfeladatok szakmájába vágó részének végzője, felelőse, a kormány partnere kellene legyen.”
Ez dr. Hajtó Ödön egyik legfontosabb állítása! Hiszen ez tudja megvédeni a MMK-t attól, hogy az orvosi kamara sorsára jusson. Még erről sincs a tagságnak semmi véleménye?
Hiszen a MMK kérni szeretné a közfeladatok egy részét. Meg kell tehát osztani a feladatot az állammal, mely tárgyalás nélkül elképzelhetetlen. A MMK közösködni akar az állammal a társadalom érdekében, ezt nem lenne szabad elfelejteni. Ehhez mellérendelő viszony és nem alárendelő kellene.

”Eljutottunk oda. hogy a kormányzat nem tekinti partnernek a Magyar Mérnöki Kamarát.” 2021-ben. Ezt nagyon nagy kárnak tartom.
Mintha a MMK és a Kormány együttműködése nem lenne optimális! Lenne mit tenni. mert ez a viszony nem szolgálja a mérnöki presztizs növelését. Szerencsére még nem mérgesedett el annyira, mint az orvosi kamara ügye.
„A politikusok, akiknek hatalmuk van a folyamatokra, döntéseik indoklása során szívesen hivatkoznak egyrészt szakértői véleményekre, másrészt a civil szervezetekkel folytatott egyeztetésekre. A tapasztalat szerint a kamara megkerülésével beszerzett véleménnyel minden alátámasztható, csak meg kell találni a megfelelő „szakértőt”.
„A kamara szakvéleményét a politikusok sokszor azért nem fogadják el, mert aki ért hozzá, az szerintük elfogult. Így aztán az elfogulatlan hozzá nem értés lesz az irányadó.”
„A hivatásrendi kamarák képesek lennének szakmai kérdésekben tudáson alapuló, kompetens, integrált és többségi véleményt formálni, miután a vélemények egyeztetése már a kamarán belül megtörténik.”
Azaz: kellenének a vélemények, azok után egyeztetések is kellenének, melyből végül kijöhetne a többségi vélemény. Így igaz! De miért nem teszik így?
„A hivatásrendi kamarák egy sor közigazgatási feladatot sokkal jobban tudnának ellátni, mint a minden választás után átszervezett minisztériumok.”
A valóság:

„A törvények és jogszabályok előkészítése, az utánpótlás nevelés kérdéskörében kamaránk véleményét csak hosszas unszolásra hallgatják meg és a leritkább esetben fogadják el.”

Ez is a mérnöki presztizs hiányát mutatja! Nem vagyunk neki partnerek, mert nincs az alkuhoz általuk is érthető cserekínálatunk. Nem tudnak tőlünk semmi olyant „venni”, ami nekik fontos lenne, hiszen mindent megkapnak „ingyen”. Mintha nem tudnánk alku pozícióba keveredni.

„A mérnök alapvető feladata, hogy műszaki értelmiségként viselkedjék.” dr. Szabó Iván
„Az értelmiség (értsd itt: főleg a műszaki-RM), mert nem tudott a társadalomnak feleletet adni …” dr. Szabó Iván.
Szerintem pedig főleg azért, mert nincs semmilyen válasza azokra műszaki kérdésekre, melyek a társadalmat foglalkoztatják.

Nem kezdhetnénk a vitakultúra visszaállítását a könyv utólagos elolvasásával, a könyvről alkotott vitával?

Szeged, 2023. XI. 2., a halottak napján